

Біліктілікті Арттырудың Қазақстандық
Өңіраралық Орталығы
Қазақстан Республикасы, 050002,
Алматы қаласы, Пушкин көшесі, 36 үй,
5 қабат, 517-521 офис
Моб.тел.ватцап :8747 7922734
info@kmcpk.kz
www.kmcpk.kz

Казахстанский Межрегиональный
Центр Повышения Квалификации
Республика Казахстан, 050002,
город Алматы, ул.Пушкина, 36
5 этаж, офис 517-521
Моб.тел.ватцап :8747 7922734
info@kmcpk.kz
www.kmcpk.kz

Бекітілген
Оқу ағарту ҚР министрлігінің
сараптамалық кеңес
қорытынды негізінде 25.09.2026 ж
Э.А. Естемесова

**«Білім беру практикасындағы инклюзия: ерекше білім беру қажеттіліктері
бар білім алушыларды оқытудың бейімделген стратегиялары және
командалық сүйемелдеу»**

атты педагогтердің біліктілігін арттыру курсының білім беру бағдарламасы
қазақ және орыс тілдерінде оқытатын сыныптарда жұмыс істейтін педагогтерге
арналған

1. Жалпы ережелер

Педагогтердің біліктілігін арттыру курстарының «Білім беру практикасындағы инклюзия: ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушыларды оқытудың бейімделген стратегиялары және командалық сүйемелдеу» атты білім беру бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген, Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарының талаптарын ескере отырып әзірленді.

Бағдарламаны әзірлеу кезінде Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығымен бекітілген, Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8424 болып тіркелген жалпы білім беру ұйымдарына арналған жалпы білім беретін пәндердің, таңдау курстарының мен факультативтердің үлгілік оқу бағдарламаларының талаптары да ескерілді.

Бағдарламаның нормативтік негізін қосымша нормативтік құқықтық актілердің келесі ережелері құрайды:

- Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 16 қыркүйектегі № 399 бұйрығы, Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29767 болып тіркелген;
- Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 4 «Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау қағидалары мен бағдарламаларын бекіту туралы» бұйрығы, Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 26618 болып тіркелген, Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2025 жылғы 6 мамырдағы № 104 бұйрығымен енгізілген өзгерістермен;
- Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2025 жылғы 29 сәуірдегі № 92 «Білім беру ұйымдарындағы психологиялық-педагогикалық қолдау қызметінің жұмыс істеу қағидаларын бекіту туралы» бұйрығы, Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2025 жылғы 30 сәуірде № 36047 болып тіркелген;
- Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2025 жылғы 21 мамырдағы № 117 «Мүмкіндігі шектеулі балаларды арнайы психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету стандартын бекіту туралы» бұйрығы, Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2025 жылғы 21 мамырда № 36137 болып тіркелген.

Бағдарлама бастауыш сынып мұғалімдеріне, пән мұғалімдеріне, сынып жетекшілеріне, педагог-психологтерге, әлеуметтік педагогтерге, арнайы педагогтерге, педагог-ассистенттерге, әдіскерлерге, орта білім беру ұйымдарының басшылары мен басшыларының орынбасарларына, сондай-ақ ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушыларды оқытуды және сүйемелдеуді ұйымдастыруға қатысатын өзге де педагог қызметкерлерге арналған.

Бағдарламаның негізгі бағыттылығы педагогтердің инклюзивті білім беру үдерісін ұйымдастыруға кәсіби даярлығын дамытуға бағытталған. Курс мазмұны білім алушылардың білім алуына арнайы жағдайлар жасау, ерекше білім беру қажеттіліктерін анықтау және бағалау, оқытудағы кедергілерді еңсеру, оқу материалдарын бейімдеу, білім беру үдерісін саралау мен дараландыру, сондай-ақ командалық психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді ұйымдастыру тәсілдерін меңгеруді көздейді.

Бағдарламаны әзірлеу қажеттілігі Қазақстан Республикасының әрбір білім алушы үшін білім алудың қолжетімділігі мен сапасын қамтамасыз етуге бағытталған қазіргі мемлекеттік білім беру саясатының басымдықтарымен айқындалады. Ұлттық білім беру жүйесін дамытудың маңызды бағыттарының бірі – барлық балалардың жеке мүмкіндіктері, қажеттіліктері мен ерекшеліктері ескерілетін инклюзивті ортаны қалыптастыру.

Қазақстан Республикасының 2023–2029 жылдарға арналған мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік білім беруді дамыту тұжырымдамасына сәйкес инклюзивті білім беруді дамыту ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту, тәрбиелеу, дамыту және әлеуметтендіру үшін жағдайлар

жасаумен, сондай-ақ олардың білім беру ұйымының білім беру және қоғамдық өміріне толыққанды қатысуын қамтамасыз етумен байланысты.

Қазіргі мектеп сыныбы білім алушылар құрамының әртүрлілігімен сипатталады. Балалар оқу даярлығының деңгейі, материалды меңгеру қарқыны, денсаулық жағдайы, танымдық қызметінің, сөйлеуінің, қарым-қатынас жасауының, мінез-құлқының, эмоционалдық-еріктік саласының, сенсорлық және қимыл-қозғалыс дамуының ерекшеліктері бойынша ерекшеленуі мүмкін. Сондықтан бірыңғай әдістер мен бірдей талаптар әрбір балаға білім беру үдерісіне толыққанды қатысуын және қажетті оқу нәтижелеріне қол жеткізуін әрдайым қамтамасыз ете бермейді.

Осы жағдайларда педагогикалық қызмет білім алушылардың жеке білім беру қажеттіліктерін ескере отырып құрылуы тиіс. Педагогтен оқу қиындықтарын уақтылы анықтау, баланың күшті жақтары мен ресурстарын айқындау, оқытуға және әлеуметтенуге кедергі келтіретін факторларды анықтау, сондай-ақ педагогикалық қолдаудың тиісті әдістерін таңдай білу талап етіледі.

Инклюзивті практиканың кеңеюі білім беру үдерісін икемді жобалай алатын, оқу ақпараты мазмұнын, оны ұсыну тәсілдерін, тапсырмалардың сипатын, жұмыс қарқынын және бағалау нысандарын өзгерте алатын педагогтерге деген қажеттілікті арттырады. Қолжетімді орта құру, білім беру үдерісінің барлық қатысушылары арасындағы өзара іс-қимылды ұйымдастыру және білім алушыларға нысаналы қолдау көрсету дағдылары ерекше мәнге ие болады.

Бағдарлама педагогтердің теориялық білімдерін жаңартуға ғана емес, ең алдымен инклюзивті оқытудың практикалық құралдарын меңгеруге бағытталған. Оқу барысында тыңдаушылар білім алушылардың білім алуындағы әртүрлілікті ескеруге және әрбір баланың оқу, тәрбиелік және әлеуметтік іс-әрекетке белсенді қатысуын қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін технологиялармен танысады.

Мұндай технологияларға мыналар жатады:

- педагогикалық бақылау жүргізу және білім алудағы қиындықтарды анықтау;
- білім алушының мүмкіндіктерін, күшті жақтары мен ресурстарын айқындау;
- оқыту мазмұнын, әдістері мен нысандарын саралау;
- білім беру үдерісін дараландыру;
- оқу материалдарын, тапсырмаларды, нұсқаулықтар мен бағалау рәсімдерін бейімдеу;
- оқытудың әмбебап дизайны қағидаттарын қолдану;
- білім беру ортасын құрылымдау;
- визуалдық, коммуникативтік және ұйымдастырушылық қолдауды пайдалану;
- қалыптастырушы бағалауды қолдану;
- позитивті мінез-құлықтық қолдауды ұйымдастыру;

- коммуникативтік және әлеуметтік дағдыларды, сондай-ақ дербестікті дамыту;
- цифрлық және ассистивтік технологияларды пайдалану;
- жеке білім беру бағытын жобалау;
- пәнаралық және командалық сүйемелдеуді ұйымдастыру;
- ата-аналармен немесе өзге де заңды өкілдермен ынтымақтастық орнату;
- баланың жеке даму динамикасы мен оқу жетістіктерін бақылау.

Бағдарламаның өзектілігі Қазақстан Республикасының әрбір баланың білім алу құқығын қамтамасыз ету жөніндегі халықаралық міндеттемелерді орындауымен де байланысты. Курс мазмұнында БҰҰ-ның Бала құқықтары туралы конвенциясының, БҰҰ-ның Мүгедектердің құқықтары туралы конвенциясының және БҰҰ-ның 2030 жылға дейінгі Тұрақты даму мақсаттарының ережелері ескерілген.

4-мақсат «Сапалы білім беру» ерекше мәнге ие, ол баршаға бірдей қамтылған, әділ және сапалы білім беруді қамтамасыз етуді, сондай-ақ өмір бойы білім алуға тең мүмкіндіктер жасауды көздейді. Осы тұрғыда инклюзивті білім беру адамның білім алу құқығын іске асырудың және оқыту мен білім алудан шеттетудің және кемсітушіліктің кез келген нысандарының алдын алудың қажетті шарты ретінде қарастырылады.

Бағдарлама медициналық және интеграциялық модельдерден әлеуметтік және инклюзивті модельдерге көшуге бағытталған инклюзивті білім беруді дамытудың негізгі әлемдік бағыттарына сәйкес келеді. Қазіргі заманғы тәсіл шеңберінде назар баланың кемшіліктеріне емес, білім беру ортасында, оқыту мазмұнында, қарым-қатынаста және өзара іс-қимылды ұйымдастыруда туындайтын кедергілерді анықтауға және жоюға аударылады.

Бағдарламада көрініс тапқан маңызды әлемдік үрдістерге мыналар жатады:

- білім алушылардың әртүрлілігін қазіргі мектепке тән табиғи сипат ретінде қабылдау;
- тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету және кемсітушілікке жол бермеу;
- білім алудағы, әлеуметтік, ақпараттық, коммуникативтік және сәулеттік кедергілерді жою;
- оқытудың әмбебап дизайнын қолдану;
- білім беру үдерісін дербестендіру;
- ақылға қонымды бейімдеуді қамтамасыз ету;
- пәнаралық және командалық өзара іс-қимылды дамыту;
- ғылыми негізделген педагогикалық практикаларды қолдану;
- цифрлық және ассистивтік құралдарды енгізу;
- психологиялық тұрғыдан қауіпсіз және қолжетімді білім беру ортасын құру;
- білім беру мазмұны мен қолдау шараларын айқындауға отбасын тарту;
- ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды стигматизациялаудың, буллингтің және әлеуметтік оқшаулаудың алдын алу.

Қазіргі түсініктегі инклюзия әртүрлі білім беру қажеттіліктері бар балалардың бір сыныпта бірге болуымен ғана шектелмейді. Ол білім беру ұйымының мәдениетін, оның басқару саясатын, білім беру практикасын және өзара қарым-қатынас жүйесін өзгертуді көздейді.

Мұндай тәсіл кезінде білім беру ортасы икемді болып, білім алушының қажеттіліктеріне бейімделеді. Оқу материалының мазмұны, оны ұсыну тәсілдері, өзара іс-қимыл нысандары, тапсырмалардың күрделілік деңгейі, жұмыс қарқыны, қолдау көрсету әдістері және бағалау рәсімдері өзгертілуі мүмкін. Бұл ретте бала жүйенің өзгермейтін талаптарына өз бетінше бейімделуге тиіс емес.

Бағдарлама мазмұнында психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қызметінің қызметін ұйымдастыру маңызды орын алады. Мұндай қызмет әкімшілік, педагогтер, педагог-психологтер, арнайы педагогтер, әлеуметтік педагогтер, педагог-ассистенттер, ата-аналар және білім беру үдерісінің басқа да қатысушыларының келісілген өзара іс-қимылына негізделеді.

Педагог сүйемелдеу командасының тікелей қатысушысы болып табылады. Оның функцияларына білім алушының іс-әрекеті мен мінез-құлқын бақылау, қиындықтар мен кедергілерді анықтау, оқу үдерісін бейімдеу, мамандардың ұсынымдарын іске асыру, педагогикалық қолдау көрсету, отбасымен өзара іс-қимыл жасау және баланың білім алудағы ілгерілеуіне мониторинг жүргізу жатады.

Педагогтердің қолжетімді оқу сабағын жобалауға дайындығын қалыптастыруға ерекше назар аударылады. Мұндай сабақ оқу ақпаратын ұсынудың бірнеше тәсілінің, тапсырмалардың вариативтілігінің, қолжетімді нұсқаулықтардың, қатысудың әртүрлі нысандарының және оқу іс-әрекетін орындау тәсілдерін таңдау мүмкіндігінің болуын көздейді.

Бағдарламаны іске асыру педагогтерге төмендегілер үшін қажетті құзыреттерді жетілдіруге мүмкіндік береді:

- қолжетімді және мазмұндық тұрғыдан икемді сабақты жобалау;
- қауіпсіз, қабылдаушы және дамытушы білім беру ортасын құру;
- оқытудағы қиындықтар мен кедергілерді анықтау;
- ерекше білім беру қажеттіліктерін анықтау;
- мазмұнды, әдістерді, тапсырмаларды және бағалауды бейімдеу;
- жеке педагогикалық қолдауды ұйымдастыру;
- сүйемелдеу қызметінің мамандарымен өзара іс-қимыл жасау;
- балалардың табысты оқуын, дамуын және әлеуметтенуін қамтамасыз ету;
- сынып пен мектептің инклюзивті мәдениетін қалыптастыру;
- ата-аналармен сындарлы ынтымақтастықты дамыту.

Бағдарламаны меңгеру жалпы білім беретін ұйымдағы ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың формалды түрде болуынан олардың мектептің оқу, тәрбие, коммуникативтік және әлеуметтік өміріне мазмұнды түрде қосылуына көшуіне ықпал етеді.

Бағдарлама бойынша оқыту ұзақтығы 80 академиялық сағатты құрайды.

Осылайша, Бағдарламаның өзектілігі Қазақстан Республикасының сапалы білім алуға тең қолжетімділікті қамтамасыз ету саласындағы мемлекеттік саясатын іске асыру, психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу жүйесін дамыту, педагогтердің білім берудегі әртүрлілік жағдайында жұмыс істеуге дайындығын арттыру, сондай-ақ білім берудің қолжетімділігі мен инклюзивтілігін қамтамасыз етудің заманауи халықаралық тәсілдерін енгізу қажеттілігімен айқындалады.

5.1. Бағдарламаның жоспары

	Модуль атауы	Теориялық сабақтар	Практикалық сабақтар	Өзіндік жұмыс	Барлығы сағ
	Инклюзивті білім берудің нормативтік-құқықтық және тұжырымдамалық негіздері	4	3	1	8
	Ерекше білім беру қажеттіліктері және білім берудегі кедергілер	4	6	2	12
	Оқытуды саралау, дараландыру және бейімдеудің заманауи технологиялары	4	9	3	16
	Қолжетімді оқу сабағын және қолжетімді білім беру ортасын жобалау	4	9	3	16
	Психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу және	4	8	2	14

	командалық өзара іс-қимыл				
	Инклюзияның цифрлық, ассистивті және әлеуметтік- педагогикалық технологиялары	3	5	2	10
	Қорытынды бағалау және практикаға бағдарланған жобаны қорғау	—	4	—	4
	Жиыны	23	44	13	80

5.3. Бағдарлама мазмұнының, міндеттерінің және күтілетін нәтижелерінің өзара байланысы

Бағдарлама модулі	Іске асырылатын міндеттер	Негізгі күтілетін нәтижелер
Модуль 1	Инклюзивті білім беру саласындағы мемлекеттік саясат, нормативтік негіздер, қағидаттар мен модельдер туралы білімді өзектендіру	Тыңдаушылар нормативтік негізді біледі, білім алушылардың құқықтарын түсінеді және педагогтің кәсіби міндеттерін айқындайды.
Модуль 2	Білім алушыны бақылау, оның қиындықтарын, кедергілерін, күшті жақтары мен ресурстарын анықтау дағдыларын дамыту	Тыңдаушылар білім беру жағдаятын талдай алады және педагогикалық қолдау көрсету бағыттарын айқындай алады.
Модуль 3	Оқытуды саралау, дараландыру, бейімдеу және оқытудың әмбебап дизайнын меңгеру	Тыңдаушылар материалдарды бейімдей алады, вариативті тапсырмаларды әзірлей алады және бағалау

		тәсілдерін өзгерте алады.
Модуль 4	Қолжетімді оқу сабағын және қауіпсіз білім беру ортасын жобалауға дайындықты қалыптастыру	Тыңдаушылар қолжетімді оқу сабағын жобалау, визуалдық, коммуникативтік және мінез-құлықтық қолдау технологияларын меңгереді
Модуль 5	Сүйемелдеу командасында жұмыс істеу, мамандармен және отбасымен өзара іс-қимыл жасау дағдыларын дамыту	Тыңдаушылар сүйемелдеу командасының жұмысына қатыса алады, қолдау шараларын әзірлей алады және динамиканы қадағалай алады.
Модуль 6	Цифрлық, ассистивті және әлеуметтік-педагогикалық технологияларды меңгеру	Тыңдаушылар цифрлық және ассистивті құралдарды таңдап, қолдана алады, қолжетімді білім беру контентін жасай алады.
Қорытынды жоба	Меңгерілген білімдер мен технологияларды практикада қолдануды қамтамасыз ету	Тыңдаушылар инклюзивті практика үшін педагогикалық шешімді өз бетінше әзірлеу қабілетін көрсетеді.

Оқытудың оқу-тақырыптық жоспары

№	Модуль	Тақырыптар	Дәрістер	Практика	Өзінд. жұмыс	Барлығы
1	Модуль 1. Инклюзивті білім берудің нормативтік-құқықтық және тұжырымдамалық негіздері	Қазақстан Республикасындағы инклюзивті білім берудің мемлекеттік саясаты және	2	1	—	3

		нормативтік-құқықтық негіздері				
2		Инклюзивті білім берудің заманауи модельдері, қағидаттары мен құндылықтары. Білім алушының қолжетімді және сапалы білім алуға құқығы	2	1	1	4
3		Практикум: нормативтік құқықтық актілерді талдау және педагогтің кәсіби функцияларын айқындау	—	1	—	1
		Модуль 1 бойынша жиыны	4	3	1	8
4	Модуль 2. Ерекше білім беру қажеттіліктері және білім берудегі кедергілер	Ерекше білім беру қажеттіліктері: ұғымы, түрлері және анықтаудың заманауи тәсілдері	2	2	—	4
5		Өртүрлі білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқытудың ерекшеліктері	1	2	1	4
6		Педагогикалық бақылау, білім алушының білім алудағы қиындықтарын, кедергілерін,	1	2	1	4

		күшті жақтары мен ресурстарын анықтау				
		Модуль 2 бойынша жиыны	4	6	2	12
7	Модуль 3. Оқытуды саралау, дараландыру және бейімдеудің заманауи технологиялары	Инклюзивті сыныпта оқытуды саралау және дараландыру	1	3	1	5
8		Оқу мазмұнын, мәтіндерді, тапсырмаларды, нұсқаулықтарды және көрнекі материалдарды бейімдеу	1	2	1	4
9		Оқытудың әмбебап дизайны: ақпаратты ұсыну, қатысу және нәтижелерді көрсету тәсілдері	1	2	—	3
10		Формативті бағалау және білім алушының жеке ілгерілеуін ескере отырып, бағалау рәсімдерін бейімдеу	1	2	1	4
		Модуль 3 бойынша жиыны	4	9	3	16
11	Модуль 4. Қолжетімді оқу сабағын және қолжетімді	Қолжетімді оқу сабағын жобалау: мақсаттар, нәтижелер,	1	2	1	4

	білім беру ортасын жобалау	кезеңдер және ілім берудегі ықтимал бкедергілер				
12		Білім алушыларға визуалдық, коммуникативтік және ұйымдастырушылық қолдау көрсету	1	2	1	4
13		Позитивті мінез-құлықтық қолдау. Дербестік пен өзін-өзі реттеу дағдыларын дамыту	1	3	—	4
14		Қолжетімді, психологиялық қауіпсіз және қабылдаушы білім беру ортасын құру	1	2	1	4
		Модуль 4 бойынша жиыны	4	9	3	16
15	Модуль 5. Психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу және командалық өзара іс-қимыл	Психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қызметінің қызметін ұйымдастыру	1	2	1	4
16		Педагогтердің, сүйемелдеу мамандары мен әкімшіліктің функциялары және өзара іс-қимылы	1	2	—	3
17		Жеке білім беру бағыты және педагогикалық	1	2	1	4

		қолдауды жоспарлау				
18		Ата-аналармен және заңды өкілдермен ынтымақтастық. Этика, құпиялылық және кәсіби қарым- қатынас	1	2	—	3
		Модуль 5 бойынша жиыны	4	8	2	14
19	Модуль 6. Инклюзияның цифрлық, ассистивті және әлеуметтік- педагогикалық технологиялары	Цифрлық және ассистивті технологияларды ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқытуда пайдалану	1	2	1	4
20		Қолжетімді цифрлық оқу материалдарын өзірлеу. Жасанды интеллект құралдарын пайдалану	1	2	—	3
21		Сыныптың инклюзивті мәдениетін қалыптастыру. Стигматизацияның , кемсітушіліктің, буллингтің және әлеуметтік оқшауланудың алдын алу	1	1	1	3
		Модуль 6 бойынша жиыны	3	5	2	10

22	Модуль 7. Қорытынды бағалау және практикаға бағдарланған жобаны қорғау	Қорытынды практикаға бағдарланған жобаны әзірлеу, таныстыру және қорғау	—	4	—	4
		Модуль 7 бойынша жиыны	—	4	—	4
		БАҒДАРЛАМА БОЙЫНША ЖИЫНЫ	23	44	13	80

Қорытынды практикаға бағдарланған жоба

Қорытынды жұмыс мынадай нысандардың бірінде ұсынылуы мүмкін:

- қолжетімді оқу сабағының жоспары;
- бейімделген оқу материалдарының жинағы;
- сараланған тапсырмалар жүйесі;
- жеке білім беру бағытының бөлігі;
- білім алушыға педагогикалық қолдау көрсету жоспары;
- командалық психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу моделі;
- қолжетімді цифрлық білім беру ресурсы;
- сыныптың инклюзивті мәдениетін қалыптастыру бойынша әдістемелік

әзірлеме.

7.7. Тыңдаушының өзін-өзі бағалау парағы

№	Тұжырым	Иә, өз бетінше	Ішінара, консультация қажет	Әзірге қиналамын
1	Мен инклюзивті білім берудің қағидаттары мен нормативтік негіздерін түсінемін			
2	Мен білім берудегі қиындықтар мен			

	кедергілерді анықтай аламын			
3	Мен білім алушының күшті жақтары мен ресурстарын анықтай аламын			
4	Мен оқу материалдары мен нұсқаулықтарды бейімдей аламын			
5	Мен сараланған тапсырмаларды әзірлей аламын			
6	Мен оқытудың әмбебап дизайны қағидаттарын қолданамын			
7	Мен қолжетімді оқу сабағын жобалай аламын			
8	Мен визуалдық және коммуникативтік қолдауды пайдалана аламын			
9	Мен позитивті мінез-құлықтық қолдауды жоспарлай аламын			
10	Мен сүйемелдеу командасының жұмысына қатыса аламын			

11	Мен цифрлық және ассистивті құралдарды іріктей аламын			
12	Мен жеке ілгерілеуге мониторинг жүргізе аламын			

8. Оқу нәтижелерін бағалау

Бағдарлама бойынша оқу нәтижелерін бағалау тыңдаушылардың жоспарланған нәтижелерге қол жеткізу дәрежесін, кәсіби құзыреттерінің қалыптасу деңгейін және инклюзивті оқыту мен психологиялық-педагогикалық сүйемелдеудің заманауи технологияларын практикалық қызметте қолдануға дайындығын айқындауға бағытталған.

Бағалау жүйесі объективтілік, ашықтық, бірізділік, практикаға бағдарлану, қолжетімділік және бағалау тапсырмалары мазмұнының Бағдарламаның мақсаты мен міндеттеріне сәйкестігі қағидаттарына негізделеді.

Пәндік саланың ерекшелігі тыңдаушылардың теориялық білімдерін ғана емес, сонымен қатар білім беру жағдаяттарын талдау, ерекше білім беру қажеттіліктері мен кедергілерді анықтау, оқу материалдарын бейімдеу, қолжетімді оқу сабағын жобалау, педагогикалық қолдау шараларын жоспарлау және психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуге қатысушылармен өзара іс-қимыл жасау қабілетін бағалауды көздейді.

8.1. Бағалаудың негізгі қағидаттары

Оқу нәтижелерін бағалау мынадай қағидаттар негізінде жүзеге асырылады:

- бағалау тапсырмаларының Бағдарламаның мақсатына, міндеттеріне және күтілетін нәтижелеріне сәйкестігі;
- теориялық және практикалық бағалауды ұштастыру;
- педагогтің нақты кәсіби іс-әрекеттеріне бағдарлану;
- түсінікті және алдын ала айқындалған критерийлерді пайдалану;
- тыңдаушының жеке динамикасын ескеру;
- сыртқы бағалауды, өзін-өзі бағалауды және өзара бағалауды ұштастыру;
- мазмұнды кері байланысты қамтамасыз ету;
- академиялық адалдықты сақтау;
- кемсітушілік сипаттағы тұжырымдарға және тыңдаушының жеке ерекшеліктерін негізсіз бағалауға жол бермеу.

8.2. Бағалау түрлері

Бағдарламаны іске асыру барысында бағалаудың мынадай түрлері қолданылады:

1. кіріс диагностикалық бағалау;

2. формативті бағалау;
3. ағымдағы бағалау;
4. модульдерді меңгеру қорытындылары бойынша аралық бағалау;
5. қорытынды бағалау;
6. өзін-өзі бағалау және рефлексиялық бағалау.

Кіріс диагностикалық бағалау

Кіріс бағалау оқытудың басында жүргізіледі және тыңдаушылардың бастапқы білім деңгейін, кәсіби қиындықтарын анықтауға және білім алуға қатысты сұраныстарын нақтылауға арналған.

Кіріс диагностикасы мыналарды қамтуы мүмкін:

- сауалнама жүргізу;
- тестілеу;
- кәсіби құзыреттерді өзін-өзі бағалау;
- педагогикалық жағдаятты талдау;
- ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушылармен жұмыс барысында туындайтын қиындықтарды анықтау;
- оқытудың жеке мақсаттарын тұжырымдау.

Кіріс диагностикасының нәтижелері қорытынды бағалауға әсер етпейді. Оларды оқытушы мазмұнды саралау, практикалық тапсырмаларды іріктеу және тыңдаушыларға нысаналы қолдауды ұйымдастыру үшін пайдаланады.

Формативті бағалау

Формативті бағалау бүкіл курс бойы жүргізіледі және жеке ілгерілеуді бақылауға, қиындықтарды уақтылы анықтауға және оқу іс-әрекетін түзетуге бағытталған.

Формативті бағалаудың негізгі әдістері:

- ауызша және жазбаша сұрау;
- қысқа практикалық тапсырмаларды орындау;
- кәсіби жағдаяттарды талқылау;
- педагогикалық кейстерді шешу;
- чек-парақтарды толтыру;
- оқу материалдарын талдау;
- тыңдаушының топтағы жұмысын бақылау;
- өзін-өзі бағалау;
- өзара бағалау;
- рефлексиялық есептер;
- оқытушының орындалған жұмыстарға берген түсіндірмелері.

Формативті бағалау нәтижелері бойынша тыңдаушы жұмысының күшті жақтарын, жұмысты орындау кезінде байқалған қиындықтарды және оны жетілдіру бойынша ұсынымдарды қамтитын кері байланыс алады.

Ағымдағы бағалау

Ағымдағы бағалау Бағдарламаның тақырыптары мен модульдерін меңгеру барысында жүргізіледі. Ол тыңдаушының зерделенген материалды қаншалықты түсінетінін және оны кәсіби міндеттерді шешу кезінде қолдана алатынын анықтауға мүмкіндік береді.

Ағымдағы бағалаудың нысандары:

- тест тапсырмалары;
- нормативтік және әдістемелік материалдарды талдау;
- жағдаяттық тапсырмаларды шешу;
- педагогикалық кейстер;
- бейімделген тапсырмаларды әзірлеу;
- қолжетімді нұсқаулықтарды әзірлеу;
- педагогикалық бақылау картасын толтыру;
- қолжетімді оқу сабағының бөлігін әзірлеу;
- визуалдық және коммуникативтік қолдау құралдарын іріктеу;
- формативті бағалау критерийлерін әзірлеу;
- командалық өзара іс-қимылды модельдеу;
- қолжетімді цифрлық материал жасау;
- өздік тапсырмаларды орындау.

8.3. Бағдарламаның ерекшелігін ескере отырып бағалау әдістері

Оқу нәтижелерін бағалау үшін инклюзивті білім беру жағдайындағы педагогтің нақты кәсіби іс-әрекеттерін көрсететін әдістер пайдаланылады.

Педагогикалық кейсті талдау

Тыңдаушыға білім алушының мінез-құлқы, оқу іс-әрекеті, қарым-қатынасы және өзара іс-қимылы туралы мәліметтерді қамтитын білім беру жағдаятының сипаттамасы ұсынылады.

Тапсырманы орындау барысында тыңдаушы:

- білім берудегі қиындықтарды анықтайды;
- ықтимал кедергілерді айқындайды;
- білім алушының күшті жақтары мен ресурстарын анықтайды;
- педагогикалық қолдау шараларын ұсынады;
- таңдалған шешімдерді негіздейді;
- мамандармен және ата-аналармен өзара іс-қимыл жасау қажеттілігін

айқындайды.

Педагогикалық бақылау

Тыңдаушының мынадай қабілеттері бағаланады:

- бақыланатын фактілерді бағалау және диагностикалық пайымдауларсыз тіркеу;
- нақты деректер мен болжамдарды ажырату;
- оқу мен қатысу кезіндегі қиындықтарды сипаттау;
- қиындықтар күшейетін немесе азаятын жағдайларды анықтау;
- баланың күшті жақтары мен ресурстарын анықтау;

- одан әрі педагогикалық қолдаудың бағыттарын тұжырымдау.

Оқу материалдарын бейімдеу

Тыңдаушы нақты білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, мәтінді, тапсырманы, нұсқаулықты немесе бағалау материалын түрлендіруді орындайды.

Мыналар бағаланады:

- оқу мақсатының сақталуы;
- мазмұнның қолжетімділігі;
- құрылымның логикалылығы;
- нұсқаулықтың түсініктілігі;
- көлемі мен күрделілігінің білім алушының мүмкіндіктеріне сәйкестігі;
- визуалдық немесе өзге де қолдау құралдарының болуы;
- өз бетінше орындау мүмкіндігі;
- бағалау тәсілдерін бейімдеудің дұрыстығы.

Қолжетімді оқу сабағын жобалау

Тыңдаушы әртүрлі білім беру қажеттіліктері бар білім алушылардың қатысуын көздейтін сабақ жоспарын немесе сабақ бөлігін әзірлейді.

Бағаланады:

- мақсаттар мен тапсырмалардың жоспарланған нәтижелерге сәйкестігі;
- білім берудегі әртүрлілікті ескеру;
- ықтимал кедергілерді анықтау;
- саралау мен дараландыруды қолдану;
- оқытудың әмбебап дизайны қағидаттарын пайдалану;
- ақпаратты ұсыну тәсілдерінің вариативтілігі;
- қатысудың әртүрлі нысандарының болуы;
- нұсқаулықтардың қолжетімділігі;
- формативті бағалауды қолдану;
- психологиялық қауіпсіз ортаны құру.

Командалық сүйемелдеуді модельдеу

Тыңдаушылар жағдаятты талдайды және психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қызметіне қатысушылардың өзара іс-қимылын модельдейді.

Бағаланады:

- қатысушылардың функцияларын дұрыс айқындау;
- кәсіби құзыреттілік шекараларын сақтау;
- қолдау көрсету мақсаттарының нақтылығы;
- ұсынылатын іс-әрекеттердің келісімділігі;
- баланың және отбасының ұстанымын ескеру;
- этикалық нормалар мен құпиялылықты сақтау;
- қолдау тиімділігін мониторингілеу тәсілдерінің болуы.

Практикалық жұмыстар портфолиосы

Портфолиоға курс барысында орындалған мынадай материалдар енгізіледі:

- педагогикалық бақылау картасы;
- білім берудегі кедергілерді талдау;
- бейімделген оқу материалы;
- сараланған тапсырма;
- қолжетімді оқу сабағының бөлігі;
- педагогикалық қолдау жоспары;
- жеке білім беру бағытының бөлігі;
- цифрлық немесе ассистивті ресурс;
- рефлексиялық есеп.

Портфолио тыңдаушының кәсіби даму динамикасын және оқу нәтижелерін практикалық қызметке ауыстыру қабілетін бағалауға мүмкіндік береді.

8.4. Модульдер бойынша аралық бағалау

Аралық бағалау әрбір модуль аяқталғаннан кейін жүргізіледі.

Модуль	Аралық бағалау нысаны
Модуль 1	Тестілеу және нормативтік-құқықтық жағдаятты талдау
Модуль 2	Педагогикалық кейсті талдау және бақылау картасын толтыру
Модуль 3	Оқу материалын бейімдеу және сараланған тапсырманы әзірлеу
Модуль 4	Қолжетімді оқу сабағының фрагментін жобалау
Модуль 5	Командалық сүйемелдеу жоспарын немесе жеке білім беру бағытының бөлігін әзірлеу
Модуль 6	Қолжетімді цифрлық материал жасау немесе ассистивті технологияны іріктеу
Модуль 7	Қорытынды практикаға бағдарланған жобаны қорғау

Аралық бағалау тыңдаушыларға алдын ала ұсынылған критерийлер бойынша жүргізіледі. Нәтижелер жеке білім беру траекториясын түзету және қорытынды жұмысқа дайындалу үшін пайдаланылады.

8.5. Қорытынды бағалау

Қорытынды бағалау практикаға бағдарланған жобаны әзірлеу және қорғау нысанында жүргізіледі.

Қорытынды жоба тыңдаушының нақты кәсіби міндетті шешу кезінде меңгерген білімдерін, технологиялары мен алгоритмдерін қолдану қабілетін көрсетуге тиіс.

Жоба мынадай нысандардың бірінде ұсынылуы мүмкін:

- қолжетімді оқу сабағының жоспары;

- бейімделген оқу материалдарының жинағы;
- сараланған тапсырмалар жүйесі;
- білім алушыға педагогикалық қолдау көрсету жоспары;
- жеке білім беру бағытының бөлігі;
- командалық психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу моделі;
- қолжетімді цифрлық білім беру ресурсы;
- сыныптың инклюзивті мәдениетін қалыптастыру бағдарламасы;
- буллингтің, стигматизацияның немесе әлеуметтік оқшауланудың алдын алу бойынша әдістемелік әзірлеме.

Қорытынды жобаны қорғау мыналарды қамтиды:

1. кәсіби проблеманың қысқаша сипаттамасы;
2. білім беру жағдаятының сипаттамасы;
3. ерекше білім беру қажеттіліктері мен ықтимал кедергілерді айқындау;
4. таңдалған технологиялар мен қолдау шараларының негіздемесі;
5. әзірленген практикалық өнімді таныстыру;
6. күтілетін нәтижелердің сипаттамасы;
7. тиімділікті мониторингілеу тәсілдерін айқындау;
8. сұрақтарға жауап беру және кәсіби рефлексия.

8.6. Қорытынды жобаны бағалау критерийлері

№	Критерий	Максималды балл
1	Жобаның Бағдарламаның тақырыбына, мақсаты мен міндеттеріне сәйкестігі	10
2	Белгіленген кәсіби проблеманың өзектілігі мен нақтылығы	10
3	Білім беру қажеттіліктері мен кедергілерді айқындаудың дұрыстығы	15
4	Таңдалған педагогикалық технологиялардың негізділігі	15
5	Білім алушының жеке мүмкіндіктері мен ресурстарын ескеру	10
6	Әзірленген өнімді практикада қолдануға жарамдылығы	15
7	Материалдардың қолжетімділігі, логикалылығы және әдістемелік сауаттылығы	10

8	Нәтижелерді мониторингілеу және бағалау тәсілдерінің болуы	5
9	Этикалық нормалар мен инклюзивті білім беру қағидаттарының сақталуы	5
10	Презентацияның, қорғаудың және кәсіби рефлексияның сапасы	5
	Жиыны	100

8.7. Қорытынды жобаны бағалау шкаласы

Баллдар аны	Нәтижелерге қол жеткізу деңгейі	Сипаттамасы
90–100	Жоғары	Жоба критерийлерге толық сәйкес келеді, негізделген және практикада қолдануға жарамды шешімдерді қамтиды, дербестікті және технологияларды жүйелі түрде меңгергенін көрсетеді.
75–89	Жеткілікті	Жоба негізгі талаптарға сәйкес келеді, педагогикалық шешімдер негізделген, жекелеген элементтерді нақтылау қажет.
60–74	Негізгі	Жоба талаптарға ішінара сәйкес келеді, қолдануға жарамды шешімдерді қамтиды, бірақ әдістемелік тұрғыдан пысықтауды қажет етеді.
60-тан кем	Жеткіліксіз	Жоба нәтижелерге қол жеткізудің қажетті деңгейін көрсетпейді

		және қайта қорғау үшін пысықтауды талап етеді.
--	--	---

Қорытынды жоба тыңдаушы 100 мүмкін болатын балдың кемінде **60 балын** алған жағдайда сәтті орындалды деп есептеледі.

8.8. Практикалық тапсырмаларды бағалау критерийлері

Практикалық тапсырмалар мынадай көрсеткіштер бойынша бағаланады:

- қойылған кәсіби міндетті түсіну;
- терминдер мен нормативтік ережелерді дұрыс қолдану;
- талдаудың логикалылығы;
- ерекше білім беру қажеттіліктерін ескеру;
- шешімнің кедергілерді жоюға бағытталуы;
- таңдалған әдістердің негізділігі;
- педагогикалық іс-әрекеттердің кәсіби құзыреттілікке сәйкестігі;
- нәтижені практикада қолдануға жарамдылығы;
- қолжетімділік және кемсітпеушілік қағидаттарын сақтау;
- орындаудың дербестігі мен сапасы.

Ағымдағы практикалық тапсырмалар үшін мынадай бағалау шкаласы қолданылуы мүмкін:

Деңгей	Сипаттамасы
Жоғары деңгейде есептелді	Тапсырма өз бетінше орындалды, шешім негізделген, материалды елеулі пысықтаусыз практикада қолдануға болады.
Есептелді	Негізгі міндет шешілді, жұмыстың жалпы практикалық құндылығына әсер етпейтін жекелеген дәлсіздіктер бар.
Пысықтау бойынша ұсынымдармен есептелді	Тапсырма ішінара орындалды, жекелеген шешімдерді немесе компоненттерді нақтылау қажет.
Есептелмеді	Тапсырманың мақсатына қол жеткізілмеді, мазмұндық немесе әдістемелік тұрғыдан елеулі қателер жіберілді.

8.9. Өзін-өзі бағалау және өзара бағалау

Өзін-өзі бағалау кәсіби рефлексияны және тыңдаушының құзыреттерінің қалыптасу деңгейін өз бетінше анықтау қабілетін дамыту үшін пайдаланылады.

Өзін-өзі бағалау барысында тыңдаушы мыналарды талдайды:

- қандай білімдер мен технологиялар меңгерілгенін;

- қандай кәсіби іс-әрекеттерді өз бетінше орындай алатынын;
- қандай қиындықтардың сақталып отырғанын;
- қандай материалдардың жұмыста қолдануға дайын екенін;
- қандай құзыреттерді одан әрі дамыту қажет екенін.

Өзара бағалау кейстерді талқылау, сабақтарды жобалау, бейімделген материалдарды әзірлеу және топтық жұмыстарды қорғау кезінде жүргізіледі. Ол бірыңғай критерийлер мен сындарлы кері байланыс қағидалары негізінде жүзеге асырылады.

Кері байланыс:

- нақты және құрметті сипатта болуға;
- бағалау критерийлеріне негізделуге;
- жұмыстың күшті жақтарын атап көрсетуге;
- пысықтауды қажет ететін тұстарды көрсетуге;
- практикалық ұсынымдарды қамтуға;
- жұмыс авторының жеке басына қатысты бағалау пайымдауларын қамтымауға тиіс.

8.10. Оқытуды сәтті аяқтау шарттары

Бағдарлама тыңдаушы төмендегі талаптарды орындаған жағдайда сәтті меңгерілді деп есептеледі:

- бағдарламада көзделген оқу сабақтарына қатысу;
- практикалық және өздік жұмыстарды орындау;
- модульдер бойынша аралық бағалаудан өту;
- практикалық материалдар портфолиосын қалыптастыру;
- қорытынды практикаға бағдарланған жобаны әзірлеу;
- қорытынды жобаны сәтті қорғау;
- қорытынды бағалау нәтижелері бойынша кемінде 60 балл алу.

Белгіленген деңгейден төмен нәтиже алынған жағдайда тыңдаушыға оқытушының ұсынымдарын ескере отырып, қорытынды жобаны пысықтауға және оны қайта қорғауға ұсынуға мүмкіндік беріледі.

Қолданылатын бағалау жүйесі оқу материалын меңгеру деңгейін ғана емес, сонымен қатар педагогтің меңгерген технологияларын қолжетімді білім беру ортасын құру, оқытуды бейімдеу және ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушыларға психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді ұйымдастыру үшін пайдалануға дайындығын да анықтауға мүмкіндік береді.

9. Курстан кейінгі қолдау

Тыңдаушыларды курстан кейінгі қолдау білім беру үдерісінің жалғасы болып табылады және оқыту нәтижелерін білім беру ұйымдарының практикасына енгізу кезінде педагогтерге қолдау көрсетуге бағытталған.

Курстан кейінгі қолдаудың негізгі мақсаты педагогтердің инклюзивті оқытудың және ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушыларды

психологиялық-педагогикалық сүйемелдеудің заманауи технологияларын практикада тұрақты қолдануына жәрдемдесу болып табылады.

Курстан кейінгі қолдау меңгерілген Бағдарлама мазмұны мен педагогтің нақты кәсіби қызметі арасындағы байланысты қамтамасыз етеді, қалыптастырылған құзыреттерді бекітуге, туындайтын қиындықтарды еңсеруге, практикалық тәжірибе алмасуға және тиімді инклюзивті практикаларды таратуға ықпал етеді.

9.1. Курстан кейінгі қолдаудың міндеттері

Курстан кейінгі қолдау мынадай міндеттерді шешуді көздейді:

1. меңгерілген технологияларды енгізу кезінде педагогтерге консультациялық және әдістемелік қолдау көрсету;
2. қолжетімді оқу сабақтарын, бейімделген материалдарды және педагогикалық қолдаудың жеке шараларын әзірлеу мен апробациялауды сүйемелдеу;
3. ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушыларды оқыту және сүйемелдеу кезінде туындайтын кәсіби қиындықтарды шешуге көмектесу;
4. педагогтер әзірлеген әдістемелік материалдар бойынша кері байланыс ұсыну;
5. педагогтер, психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қызметінің мамандары және білім беру ұйымдарының әкімшілігі арасындағы кәсіби өзара іс-қимылды дамыту;
6. тәжірибе алмасу және тиімді практикаларды тарату үшін кәсіби қоғамдастық қалыптастыру;
7. оқыту нәтижелерінің педагогикалық қызметте қолданылуына мониторинг жүргізу;
8. педагогтердің одан арғы кәсіби қажеттіліктерін айқындау;
9. нормативтік талаптардағы өзгерістерді және педагогикалық практика сұраныстарын ескере отырып, оқу-әдістемелік материалдарды жаңарту.

9.2. Курстан кейінгі қолдау форматы

Курстан кейінгі қолдау күндізгі, қашықтан және аралас нысандарда жүзеге асырылады.

Күндізгі формат әдістемелік кездесулер, семинарлар, шеберлік сыныптарын, консультациялар, дөңгелек үстелдер, практикумдар және педагогикалық тәжірибені талқылауды өткізуді көздейді.

Қашықтан оқыту форматы электрондық пошта, білім беру платформасы, бейнеконференц байланыс сервистері, кәсіби чаттар, форумдар және қарым-қатынастың басқа да цифрлық құралдары арқылы жүзеге асырылады.

Аралас формат күндізгі іс-шараларды қашықтан консультациялармен, материалдар алмасумен, вебинарлармен және кәсіби онлайн-қоғамдастықтағы талқылаулармен біріктіреді.

Форматты таңдау тыңдаушылар сұранысының мазмұнына, кәсіби қиындықтың сипатына, аумақтық қолжетімділікке және сүйемелдеуге қатысушылардың техникалық мүмкіндіктеріне қарай айқындалады.

9.3. Курстан кейінгі қолдау нысандары

Курстан кейінгі қолдау шеңберінде мынадай нысандар қолданылады:

- жеке консультациялар;
- топтық консультациялар;
- тақырыптық вебинарлар;
- онлайн-семинарлар;
- әдістемелік практикумдар;
- шеберлік сыныптары;
- дөңгелек үстелдер;
- кәсіби пікірталастар;
- супервизиялық кездесулер;
- тәлімгерлік сессиялар;
- кәсіби қоғамдастықтың жұмысы;
- әдістемелік материалдармен алмасу;
- педагогикалық әзірлемелерге сараптама жүргізу;
- сабақтарға өзара қатысу және оларды талқылау;
- табысты педагогикалық практикаларды таныстыру;
- конференцияларға, конкурстарға, семинарларға және әдістемелік іс-шараларға қатысу;
- жеке және топтық педагогикалық жобаларды сүйемелдеу;
- сауалнама жүргізу және кәсіби қажеттіліктерге мониторинг жүргізу.

Қолдаудың нақты нысандарын біліктілікті арттыру ұйымы қорытынды бағалау нәтижелерін, тыңдаушылардың сұраныстарын және анықталған кәсіби қиындықтарды ескере отырып айқындайды.

9.4. Курстан кейінгі қолдау әдістері

Курстан кейінгі қолдаудың негізгі әдістері:

Консультация

Консультация қолжетімді оқу сабағын жобалау, оқу материалдарын бейімдеу, сараланған тапсырмаларды қолдану, педагогикалық бақылауды ұйымдастыру, формативті бағалау, командалық сүйемелдеуді ұйымдастыру және ата-аналармен өзара іс-қимыл жасау мәселелері бойынша жүргізіледі.

Консультациялар жеке немесе топтық түрде, ауызша немесе жазбаша нысанда жүргізілуі мүмкін.

Әдістемелік сүйемелдеу

Әдістемелік сүйемелдеу педагогтерге инклюзивті білім беру үдерісін ұйымдастыру кезінде пайдаланылуы мүмкін ұсынымдарды, алгоритмдерді, үлгілерді, шаблондарды, чек-парақтарды және басқа да материалдарды ұсынуды көздейді.

Тәлімгерлік

Тәлімгерлік жаңа әдістер мен технологияларды енгізу кезінде педагогке қолдау көрсетуге бағытталған. Тәлімгер кәсіби мақсаттарды қоюға, туындайтын

қиындықтарды талдауға, іс-әрекеттерді жоспарлауға және алынған нәтижелерді бағалауға көмек көрсетеді.

Супервизия

Супервизия күрделі педагогикалық жағдаяттарды кәсіби талқылауды білдіреді. Супервизиялық кездесу барысында нақты жағдай талданады, білім берудегі кедергілер нақтыланады, қолданылған қолдау шаралары қарастырылады және одан әрі іс-әрекеттің ықтимал нұсқалары айқындалады.

Супервизия психологиялық-медициналық-педагогикалық тексеруді, психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қызметінің қызметін немесе бейінді мамандардың консультациясын алмастырмайды.

Педагогикалық тәжірибені талдау

Педагогтер әзірленген және апробациядан өткен материалдарды ұсынады, оларды қолдану нәтижелерін талдайды, табысты шешімдер мен қиындықтарды айқындайды. Талқылау алдын ала белгіленген критерийлер мен сындарлы кері байланыс қағидалары негізінде жүргізіледі.

Өзара оқыту

Өзара оқыту тәжірибе алмасу, өзара консультация беру, материалдарды бірлесіп әзірлеу, кейстерді талқылау және тиімді педагогикалық практикаларды таныстыру арқылы жүзеге асырылады.

Рефлексиялық талдау

Рефлексиялық талдау педагогтің өзінің кәсіби қызметіндегі өзгерістерді пайымдауына, қолданылатын технологиялардың тиімділігін бағалауына және одан әрі кәсіби даму бағыттарын айқындауына бағытталған.

Кәсіби практиканың мониторингі

Мониторинг педагогтердің меңгерген технологияларды қолдануы, әзірленген материалдардың нәтижелілігі, туындайтын қиындықтар және қосымша әдістемелік қолдауға қажеттіліктері туралы ақпаратты жинауды және талдауды көздейді.

9.5. Қолдаудың негізгі бағыттары

Курстан кейінгі қолдау мынадай бағыттар бойынша жүргізіледі:

1. инклюзивті білім беруді нормативтік-құқықтық қамтамасыз ету;
2. білім берудегі қиындықтар мен кедергілерді анықтау;
3. педагогикалық бақылау;
4. оқытуды саралау және дараландыру;
5. оқу материалдарын, тапсырмалар мен нұсқаулықтарды бейімдеу;
6. қолжетімді оқу сабағын жобалау;
7. оқытудың әмбебап дизайнын қолдану;
8. формативті бағалау және жеке ілгерілеуді мониторингілеу;
9. визуалдық және коммуникативтік қолдау;
10. позитивті мінез-құлықтық қолдау;
11. психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қызметінің қызметін ұйымдастыру;
12. жеке білім беру бағытын әзірлеу;

- 13.педагогтер мен мамандардың командалық өзара іс-қимылы;
- 14.ата-аналар немесе өзге де заңды өкілдермен өзара іс-қимыл жасау;
- 15.цифрлық және ассистивті технологияларды қолдану;
- 16.психологиялық қауіпсіз және кедергісіз білім беру ортасын құру;
- 17.стигматизацияның, кемсітушіліктің, буллингтің және әлеуметтік оқшауланудың алдын алу;
- 18.сынып пен білім беру ұйымының инклюзивті мәдениетін қалыптастыру.

9.6. Курстан кейінгі қолдау кезеңдері

Курстан кейінгі қолдау кезең-кезеңімен жүзеге асырылады.

Бірінші кезең — диагностикалық-ұйымдастырушылық

Оқыту аяқталғаннан кейін жүргізіледі және мыналарды көздейді:

- қорытынды бағалау нәтижелерін талдау;
- тыңдаушылардың кәсіби қиындықтарын анықтау;
- жеке және топтық сұраныстарды айқындау;
- қолдау бағыттарын қалыптастыру;
- өзара іс-қимыл нысандарын таңдау;
- курстан кейінгі қолдау жоспарын құрастыру.

Екінші кезең — практикалық-енгізу

Педагогтер меңгерген технологияларды кәсіби қызметінде қолданады. Бұл кезеңде мыналар жүзеге асырылады :

- қолжетімді оқу сабақтарын әзірлеу және өткізу;
- бейімделген материалдарды апробациялау;
- сараланған тапсырмаларды пайдалану;
- визуалдық, коммуникативтік және мінез-құлықтық қолдауды енгізу;
- командалық сүйемелдеуге қатысу;
- цифрлық және ассистивті құралдарды қолдану;
- туындайтын мәселелер бойынша консультация беру;
- кері байланыс ұсыну .

Үшінші кезең — талдамалық-рефлексиялық

Қорытынды кезеңде меңгерілген технологияларды енгізу нәтижелері талданады, олардың педагогикалық практикаға әсері айқындалады және одан әрі кәсіби міндеттер тұжырымдалады.

Педагогтер жұмыс нәтижелерін талдамалық анықтама, рефлексиялық есеп, әдістемелік әзірleme, тәжірибені таныстыру, портфолио немесе өзге де практикалық өнім нысанында ұсынады.

9.7. Курстан кейінгі қолдау жоспары

№	Іс-шара	Формат	Өткізу мерзімі	Күтілетін нәтиже
---	---------	--------	----------------	------------------

1	Курс түлектерінің кәсіби сұраныстарын диагностикалау	Онлайн сауалнама жүргізу	Курс аяқталғаннан кейінгі бірінші ай ішінде	Жеке және топтық қажеттіліктерді айқындау
2	Меңгерілген технологияларды енгізу бойынша консультация	Онлайн немесе күндізгі	Бірінші ай	Оқу нәтижелерін енгізу жоспарын нақтылау
3	Инклюзивті оқытудың өзекті мәселелері бойынша әдістемелік вебинар	Қашықтан	2–3 ай ішінде	Кәсіби білімдерді тереңдету және жаңарту
4	Педагог әзірлеген материалға сараптама жүргізу	Қашықтан	Сұраныс бойынша	Әзірлемені жетілдіру бойынша ұсынымдар алу
5	Күрделі педагогикалық жағдаяттарды талдау бойынша супервизиялық кездесу	Күндізгі немесе қашықтан	3–4 ай ішінде	Педагогикалық қолдаудың негізделген шараларын айқындау
6	Инклюзивті технологияларды қолдану тәжірибесімен алмасу	Дөңгелек үстел немесе кәсіби кездесу	4–6 ай ішінде	Тиімді практикаларды ұсыну және тарату
7	Оқу нәтижелерін қолдануға мониторинг жүргізу	Сауалнама жүргізу, өзіндік есеп, материалдарды талдау	6 айдан кейін	Оқытудың педагогикалық практикаға ықпалын бағалау
8	Қорытынды рефлексиялық кездесу	Онлайн немесе күндізгі	Қолдау кезеңі аяқталғаннан кейін	Нәтижелерді және одан әрі кәсіби мақсаттарды айқындау

Іс-шараларды өткізу мерзімдері қолдау нысанына, түлектердің сұраныстарына және олардың кәсіби қызметінің ерекшеліктеріне қарай біліктілікті арттыру ұйымы тарапынан нақтылануы мүмкін.

9.8. Түлектердің кәсіби қоғамдастығы

Тұрақты өзара іс-қимылды қамтамасыз ету үшін курс түлектерінің кәсіби қоғамдастығы құрылуы мүмкін.

Қоғамдастықтың қызметі мынадай бағыттарға бағытталады:

- педагогикалық тәжірибе алмасу;
- өзекті мәселелерді талқылау;
- кәсіби жағдаяттарды бірлесіп талдау;
- әдістемелік материалдарды тарату;
- заңнамадағы өзгерістер туралы ақпарат беру;
- цифрлық және ассистивті құралдарды таныстыру;
- өзара консультация ұйымдастыру;
- табысты инклюзивті практикаларды тарату.

Қоғамдастыққа қатысушылардың өзара іс-қимылы кәсіби этика, құпиялылық, құрмет, өзара қолдау және білім алушылардың дербес деректерін таратуға жол бермеу қағидаттарына негізделеді.

Педагогикалық жағдайларды талқылау кезінде баланың немесе оның отбасының жеке басын анықтауға мүмкіндік бермейтін дербестендірілмеген ақпарат пайдаланылады.

9.9. Курстан кейінгі қолдаудың нәтижелілігін мониторингілеу

Курстан кейінгі қолдаудың нәтижелілігі педагогтердің кәсіби қызметіндегі өзгерістерді талдау негізінде айқындалады.

Мониторинг жүргізу үшін мыналар пайдаланылуы мүмкін:

- сауалнамалар;
- сұрау жүргізу;
- өзіндік есептер;
- рефлексиялық күнделіктер;
- сұхбаттар;
- әдістемелік әзірлемелерді талдау;
- педагогикалық материалдар портфолиосы;
- сабақтарға өзара қатысу нәтижелері;
- әкімшілік пен сүйемелдеу мамандарының пікірлері;
- педагогтердің әдістемелік іс-шараларға қатысуы туралы мәліметтер;
- меңгерілген технологиялардың енгізілгенін растайтын материалдар.

Нәтижеліліктің негізгі көрсеткіштері:

- педагогтердің оқытуды саралау және дараландыру технологияларын қолдануы;
- бейімделген оқу материалдарын пайдалану;
- сабақтар мен білім беру ресурстарының қолжетімділігін арттыру;
- педагогикалық бақылауды қолдану;

- формативті бағалауды жетілдіру;
- командалық психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуге қатысу;
- ата-аналармен өзара іс-қимылды жақсарту;
- цифрлық және ассистивті технологияларды пайдалану;
- өзінің әдістемелік материалдарын әзірлеу;
- кәсіби қиындықтардың азаюы;
- табысты педагогикалық тәжірибені тарату;
- кәсіби құзыреттерді өзін-өзі бағалаудың оң динамикасы.

9.10. Курстан кейінгі қолдаудың күтілетін нәтижелері

Курстан кейінгі қолдау нәтижесінде педагог:

- меңгерілген технологияларды білім беру үдерісіне енгізеді;
- білім алушылардың қажеттіліктерін ескере отырып, оқу материалдарын бейімдейді;
- қолжетімді және вариативті сабақтарды жобалайды;
- педагогикалық бақылау және мониторинг құралдарын қолданады;
- қолдау шараларын командалық жоспарлауға қатысады;
- ата-аналармен және мамандармен өзара іс-қимылды жетілдіреді;
- өзінің кәсіби қызметінің нәтижелілігін талдайды;
- кәсіби портфолиосын толықтырады;
- тиімді инклюзивті практикаларды таныстырады және таратады;
- одан әрі кәсіби даму бағытын айқындайды.

Курстан кейінгі қолдаудың қорытындылары Бағдарламаның мазмұнын жетілдіру, оқу-әдістемелік материалдарды жаңарту және педагогтердің біліктілігін арттыру бойынша кейінгі іс-шараларды жоспарлау үшін пайдаланылады.

Курстан кейінгі сүйемелдеу біліктілікті арттыру курстары аяқталғаннан кейін бір күнтізбелік жыл ішінде біліктілікті арттыру ұйымының жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

1-қосымша. Тыңдаушылардың кәсіби қажеттіліктерін бастапқы диагностикалау

Мақсаты: бастапқы кәсіби қиындықтарды анықтау және курс бойынша практикалық басымдықтарды нақтылау. Сауалнама оқу басталғанға дейін анонимді түрде жүргізіледі.

Шкала: 1 – меңгермегенмін; 2 – тек үлгі бойынша орындаймын; 3 – консультациямен орындаймын; 4 – өз бетінше орындаймын; 5 – әріптестерге консультация бере аламын.

№	Кәсіби әрекет	1	2	3	4	5
1	Нақты оқу тапсырмасында қатысуға және оқуға кедергі келтіретін факторларды анықтау	☐	☐	☐	☐	☐
2	Арнайы жағдайлар мен қолдау шараларын таңдауда НҚА талаптарын қолдану	☐	☐	☐	☐	☐
3	Оқу ақпаратын ұсынудың бірнеше тәсілін жобалау	☐	☐	☐	☐	☐
4	Тапсырманы орындаудың және нәтижені көрсетудің вариативті тәсілдерін ұсыну	☐	☐	☐	☐	☐
5	Оқыту мақсатын бұрмаламай, мәтінді, нұсқаулықты, көрнекілікті және тапсырма көлемін бейімдеу	☐	☐	☐	☐	☐
6	Жеке прогресті ескере отырып, критерийлер мен дескрипторларды әзірлеу	☐	☐	☐	☐	☐
7	Визуалды, коммуникативтік және цифрлық қолдауды таңдау	☐	☐	☐	☐	☐
8	Чек-парақ бойынша өзінің оқу материалының қолжетімділігін бағалау	☐	☐	☐	☐	☐
9	Таңдалған бейімдеуді негіздеу және оның нәтижелілігін қадағалау	☐	☐	☐	☐	☐
10	Өз құзыреті шегінде қолдау көрсету мамандарымен және ата-аналармен өзара әрекеттесу	☐	☐	☐	☐	☐

Ашық сұрақ 1. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту барысында қандай үш жағдай Сізге ең көп қиындық туғызады?

Ашық сұрақ 2. Курс барысында өзіңіздің қандай оқу материалыңызды қайта өңдегіңіз келеді?

Ашық сұрақ 3. Курстан кейінгі қолдаудың қандай түрлері Сіз үшін барынша пайдалы болады?

Аналитикалық анықтама нысаны: респонденттер саны; әрбір әрекет бойынша орташа балл; 1–2 балдық бағалардың үлесі; ашық сұрақтар бойынша ең жиі кездесетін үш сұраныс; курс акценттері бойынша қабылданған шешім. Талдамалық анықтама кезекті топты бекіту туралы хаттамаға қоса беріледі.